

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
учасників міжнародної науково-
практичної конференції
«ЛІСОВА ТИПОЛОГІЯ ЯК ОСНОВА
НАБЛИЖЕНОГО ДО ПРИРОДИ
ЛІСІВНИЦТВА»

присвячена 150-річчю з дня народження
проф. Є.В. Алексєєва
та заснування кафедри лісівництва
Навчально-наукового інституту лісового і
садово-паркового господарства

Київ, 9-12 жовтня 2019 року

**БІОЛОГІЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ ЛІСІВ
ПІВНІЧНОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЛЯНКИ
НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ГОЛОСІЇВСЬКИЙ»**

*П. І. Лакида, доктор сільськогосподарських наук,
Б. В. Дубровець, науковий співробітник
Національний університет біоресурсів і природокористування
України,
ВП НУБіП України «Боярська ЛДС»*

Ключові слова: НПП «Голосіївський», Північна науково-дослідна ділянка, біопродуктивність, фітомаса, вуглець.

Для оцінки ролі лісів в глобальних біосферних циклах важливу роль мають дослідні дані про їх біологічну продуктивність, основними складовими якої є фітомаса та депонований в ній вуглець. Унікальними об'єктами для проведення таких експериментів є національні природні парки та інші природно-заповідні території.

Національний природний парк «Голосіївський», що розташований на території Києва, є унікальним природним об'єктом, у якому попри значне техногенне і рекреаційне навантаження вдається зберігати унікальний природний комплекс. Загалом територію парку розділяють на два відділення: Північна науково-дослідна ділянка (Північна НДД) та Південна науково-дослідна ділянка. Північна НДД об'єднує парк ім. М. Т. Рильського, Голосіївський ліс, урочище Теремки та урочище Бичок. Загальна площа вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок північної частини складає 855,14 га. Північна та Південна науково-дослідні ділянки відрізняються своїми таксаційними характеристиками, тому доцільно характеризувати ці частини парку окремо.

Деревостани Північної науково-дослідної ділянки представлені переважно твердолистяними деревостанами – 86,7 % від загальної її площі. Головними лісотвірними видами є дуб звичайний (*Quercus robur L.*) (51,0 % Північної НДД) та граб звичайний (*Carpinus betulus L.*) (26,1 %). Загальний запас деревостанів досліджуваної частини парку становить 172,23 тис. м³. Щодо вікової структури, варто зазначити що найбільшою є частка перестиглих та стиглих деревостанів – 33,2 та 20,4 % відповідно.

Значний вплив на ріст та продуктивність деревостанів має тип лісорослинних умов. За матеріалами лісовпорядкування встановлено, що

в північній частині парку основним трофотопом є груди (93,8 % площі Північної НДД). Переважаючим едатопом у складі парку є свіжі груди – 88,8 % площі вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок.

Одним із найважливіших компонентів біологічної продуктивності лісів є фітомаса. На основі розроблених моделей конверсійних коефіцієнтів компонентів фітомаси головних лісотвірних порід парку [1, 2, 3, 4] і повидільної бази даних лісовпорядкування станом на 01.01.2010 р. розраховано загальні обсяги фітомаси у деревостанах Північної науково-дослідної ділянки.

Загалом деревостанами парку накопичено 91,51 тис. т фітомаси в якій депоновано 45,56 тис. т вуглецю. Найбільшу частку фітомаси накопичено твердолистяними деревостанами – 76,48 тис. т., щільність якої становить $10,3 \text{ кг}\cdot(\text{м}^2)^{-1}$. Найбільшу продуктивність мають хвойні деревостани, щільність фітомаси яких становить $16,0 \text{ кг}\cdot(\text{м}^2)^{-1}$.

Загалом варто зазначити, що середня щільність фітомаси деревостанів Північної науково-дослідної ділянки становить $10,7 \text{ кг}\cdot(\text{м}^2)^{-1}$, що є значно нижче, ніж аналогічні показники для Київської області ($16,8 \text{ кг}\cdot(\text{м}^2)^{-1}$) та для України в цілому ($15,91 \text{ кг}\cdot(\text{м}^2)^{-1}$) [5].

У загальній структурі компонентів фітомаси частка деревини стовбура у корі становить 66,0 %, фітомаса крон – 8,0 %, з яких 5,2 % – деревина і кора гілок та 2,8 % – листя і хвоя. Варто також зазначити, що структура компонентів фітомаси для окремих груп лісотвірних порід та деревних видів є неоднорідною. Частка деревини та кори гілок є найвищою в твердолистяних порід, а найнижчою в м'яколистяних, що становить 6,0 % та 2,8 % відповідно.

Список джерел літератури:

1. Дубровець Б. В. Особенности моделирования компонентов фитомассы древостоев граба обыкновенного в Национальном природном парке «Голосеевский». Лесная наука, молодежь, будущее: Материалы международной школы-конференции молодых ученых, г. Гомель, Республика Беларусь, 26 – 30 июня 2017 г., Гомель. 2017. С. 87–90.
2. Дубровець Б. В. Дослідні дані для моделювання біопродуктивності грабових деревостанів НПП «Голосіївський». Здоров'я лісів, екосистемні послуги та лісові продукти для суспільства: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 6 – 7 квітня 2017 року: тези доповіді, м. Київ, 2017. С. 33–34.
3. Дубровець Б. В. Дослідні дані для оцінки біопродуктивності дубових деревостанів НПП «Голосіївський». Ліс, наука, молодь: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, магістрів, аспірантів і молодих вчених, присвяченої 15-річчю факультету лісового господарства, 23 листопада 2016 року. Житомир, 2016. С. 202–203.
4. Лакида П. І., Дубровець Б. В. Моделі конверсійних коефіцієнтів компонентів фітомаси деревостанів НПП «Голосіївський». Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Лісівництво та декоративне садівництво. 2017. № 278. С. 48–57.
5. Швиденко А. З. та ін. Вуглець, клімат та землеуправління в Україні: лісовий сектор. Монографія. Корсунь-Шевченківський: ФОП Гавришенко В. М., 2014. 283 с.